

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi peruskoululain 10 a ja 23 §:n muuttamisesta ja lukiolain 15 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että peruskoulun ja lukion työpäivistä vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaiaksi sattuva loppipäinen. Muutos liittyy työmarkkinoiden keskusjärjestöjen hyväksymään vuosien 1990—91 talous- ja tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun, jossa sovittiin muun ohella eräiden arkipyhien palauttamisen vaikutuksista työaikojen pituuksiin ja ansiotasoon. Samalla lukion ylimmän vuosiluokan työpäivien lukumäärä ehdotetaan otettavaksi lakiin.

Lisäksi ehdotetaan, että peruskouluopetusta voitaisiin järjestää oppilaan kotona tai muussa sopivassa paikassa silloin kun oppilasta ei voida tunne-elämän häiriön tai muun erityisen syyn vuoksi opettaa peruskoulun opetusryhmässä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä elokuuta 1991.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Loppipäisen vaikutus koulun työaikaan

Peruskoulun ja lukion työpäivien lukumäärä säädetään laissa. Peruskoululain (476/83) 23 §:n ja vastaavasti lukiolain (477/83) 15 §:n mukaan koulun lukuvuodessa on 190 työpäivää. Lakeihin vuonna 1985 tehtyjen muutosten (614 ja 615/85) perusteella lukuvuoden työpäivistä vähennetään kuitenkin muuksi arkipäiväksi kuin lauantaiaksi sattuva itsenäisyyspäivä ja vapunpäivä.

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt sopivat 15 päivänä marraskuuta 1990 talous- ja tulopoliittisesta kokonaisratkaisusta vuosiksi 1990—91. Osana neuvotteluratkaisua sovittiin vuonna 1992 aikaisemmalle paikalle siirtyvien arkipyhien vaikutuksesta työaikojen pituuteen ja ansiotasoon. Siirtyviä arkipyhiä ovat loppipäinen, joka on tammikuun kuudes päivä, ja helatorstai, joka on 28 toukokuuta. Sopimuksen mu-

kaan loppipäisen ollessa muuna arkipäivänä kuin lauantaina työaika lyhennetään ja siitä maksetaan menetettyä ansiota vastaava korvaus. Helatorstain palauttaminen alkuperäiselle paikalleen ei sen sijaan lyhennä työaika.

Peruskoulun ja lukion opettajilla ei ole säännöksiin eikä sopimuksiin määritettyä työaika. Opettajien työaika muodostuu heidän opetusvelvollisuus- ja ylitunneistaan, tuntien valmisteluun sekä tehtävien ja kokeiden korjaamiseen sekä opettajille säädettyihin ja virkaehtosopimuksella sovittuihin muihin tehtäviin ja koulutukseen osallistumiseen kuluvasta ajasta. Mikäli opettajien työaika halutaan lyhentää, tapahtuu se koulun työpäivien lukumäärää vähentämällä. Mikäli työpäivien lukumäärää ei vähennettäisi esimerkiksi arkipyhän sattuessa koulun työpäiväksi, ei opettajien kokonaistyömäärä pienentyisi, kun tunnit tulisi pitää jonakin muuna ajankohtana.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan peruskoululain 23 §:ää ja lukiolain 15 §:ää muutettavaksi niin, että muuksi arkipäiväksi kuin

lauantaiksi sattuva loppiaainen vähentää koulun työpäivien lukumäärää. Muiden opetushallituksen toimialaan kuuluvien koulujen ja oppilaitosten työpäivien lukumäärä säädetään asetuksella. Vastaava työpäivien lukumäärän vähentämistä koskeva muutos on tarkoitettu tehdä myös näitä oppilaitoksia koskeviin asetuksiin.

1.2. Lukion ylimmän vuosiluokan työpäivien lukumäärä

Lukiolain 15 §:n 2 momentin mukaan lukion ylimmän vuosiluokan lukuvuoden työpäivistä määrää kouluhallitus. Peruskouluasetukseen (718/84) ja lukioasetukseen (719/84) tehtyjen kuluvan vuoden helmikuun alussa voimaan tulleiden muutosten perusteella kunnat voivat itse päättää koulutyön alkamispäivästä elokuussa. Koulujen päättämispäivä on puolestaan säädetty asetuksessa. Aikaisemmin päätöksen koulun aloittamis- ja päättämispäivästä teki kouluhallitus. Myös vapaapäivistä päättäminen on jätetty kuntien harkintaan. Uudelta opetustoimen keskusvirastolta, opetushallitukselta, on muutoinkin vähennetty norminantovaltaa. Tämän uudistussuuntauksen jatkamiseksi ehdotetaan opetushallitukselta poistettavaksi valtuutus määrätä lukion ylimmäisen vuosiluokan työpäivistä ja kirjoitettavaksi työpäivien lukumäärä lakiin. Ehdotettu työpäivien lukumäärä vastaa kouluhallituksen viime vuosina noudattamaa käytäntöä.

1.3. Peruskouluopetuksen järjestäminen oppilaan kotona tai muussa sopivassa paikassa

Peruskoululakiin lisättiin vuoden 1985 elokuussa voimaantulleella lailla (614/85) uusi 10 a §, jonka mukaan oppivelvollisuusikäiselle vammaiselle lapselle voidaan järjestää peruskouluopetusta muualla kuin koulussa, esimerkiksi oppilaan kotona. Tällä tavoin järjestetty opetus on aina toissijainen vaihtoehto, joka tulee kysymykseen vain niissä tapauksissa, joissa opetusta ei voida järjestää peruskoulun opetusryhmissä käyttäen hyväksi peruskoulusäännösten mahdollistamia järjestelyitä. Kotona tai muussa sopivassa paikassa järjestettävä opetus ei ole hallitusmuodossa (94/19) tarkoitettua kotiopetusta, vaan kunnan järjestämää ja kouluviranomaisten valvomaa opetusta. Kun olosuhteet ja opetuksen järjestämistavat voivat

suurestikin vaihdella, ei tähän opetukseen voida soveltaa peruskoululain ja -asetuksen säännöksiä sellaisenaan. Tästä syystä on säännöksessä opetushallitukselle annettu mahdollisuus antaa opetuksen järjestämisestä tarvittaessa peruskoulusäännöksistä poikkeaviakin määräyksiä. Säännöksessä tarkoitettun opetuksen piirissä oli lukuvuonna 1990—91 10—20 oppilasta.

Vammaisten oppilaiden lisäksi on muitakin oppilasryhmiä, joille opetuksen järjestäminen peruskoulun opetusryhmissä, on erityisen vaikeaa. Tällaisia ryhmiä ovat ainakin tunne-elämältään vaikeasti häiriytyneet, rikoksiin ja vahinkokäyttäytymiseen syyllistyneet sekä eräät muut koulunkäyntinsä laiminlyöneet oppivelvollisuusikäiset lapset ja nuoret. Eräät lähinnä yksityiset järjestöt ovat pyrkineet järjestämään tällaisille lapsille ja nuorille koulun ulkopuolelta tiloja, joissa peruskouluopetuksen lisäksi tarjottaisiin mahdollisuus perehtyä ammatillisiin opintoihin. Peruskoulun suorittamiseksi ovat nämä lapset ja nuoret joutuneet osallistumaan asuinpaikkansa yläasteen koulussa järjestettyihin eri oppiaineiden kuulusteluihin.

Suomen Settlementtisäatiö on vuodesta 1989 lukien järjestänyt mainituin tavoin peruskouluopetusta pääkaupunkiseudun ongelmanuorille. Peruskouluopintojen lisäksi nuorille tarjotaan tilaisuuksia autojen kunnostamiseen ja mahdollisuus siinä yhteydessä ammattiopintojen suorittamiseen. Kokeiluluentoisesti järjestettyä opetuksesta on saatu hyviä tuloksia.

Yksityisellä yhteisöllä ja säätiiöllä on kuitenkin harvoin varoja opetuksen jatkuvaan järjestämiseen ja menettely, jossa oppilaat joutuvat osallistumaan kuulusteluihin asuinpaikkansa yläasteen koulussa, on hankala. Toisaalta eräät kunnat olisivat halukkaita opetuksen järjestämiseen muusta kuin vammaisuudesta johtuvasta syystä koulussa annettavaan opetukseen sopeutumattomille oppilaille peruskoulun ulkopuolella. Edellä olevan perusteella ehdotetaan, että peruskoululain 10 a §:n 2 momentin soveltamisalaa laajennettaisiin siten, että myös tunne-elämältään häiriytyneille tai muista erityisistä syistä peruskouluopetukseen sopeutumattomille voitaisiin antaa opetusta tarkoitukseen soveltuvassa paikassa peruskoulun ulkopuolella.

Muutoksesta ei aiheutuisi valtiolle ja kunnille mainittavia lisäkustannuksia, koska kysymyksessä olevien oppilaiden opetuksesta aiheutuvat kustannukset muutoinkin kuuluvat peruskou-

lukustannusten piiriin ja koska poikkeavat opetusjärjestelyt tulisivat koskemaan vain erittäin vähäistä määrää oppivelvollisuusikäisiä lapsia ja nuoria.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä elokuuta 1991.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

peruskoululain 10 a ja 23 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun peruskoululain (476/83) 10 a §:n 2 momentti ja 23 §, sellaisina kuin ne ovat 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (614/85), näin kuuluviksi:

10 a §

Oppivelvollisuusikäiselle, joka voi saavuttaa peruskoulun edellyttämän tieto- ja taitomäärän, mutta jota ei vamma, tunne-elämän häiriön tai näihin rinnastettavan muun erityisen syyn vuoksi voida opettaa peruskoulun opetusryhmässä, voi kunta järjestää peruskouluopetusta oppilaan kotona tai muussa sopivassa paikassa.

23 §

Peruskoulun lukuvuodessa on 190 työpäivää. Lukuvuoden työpäivistä vähennetään kuitenkin muuksi arkipäiväksi kuin lauantaiksi satuva itsenäisyyspäivä, loppiainen ja vapunpäivä. Työpäivien lukumäärästä voidaan erityisesti syystä poiketa, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1991.

2.

Laki**lukiolain 15§:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lukiolain (477/83) 15 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetulla lailla (615/85), näin kuuluvaksi:

15 §

Lukion lukuvuodessa on 190 työpäivää. Lukion ylimmällä vuosiluokalla on kuitenkin 124 työpäivää. Lukuvuoden työpäivistä vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaksi satuva itsenäisyyspäivä, loppiainen ja vapunpäivä. Työpäivien lukumäärästä voidaan erityises-

tä syystä poiketa, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1991.

Helsingissä 17 päivänä toukokuuta 1991

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Riitta Uosukainen*

1.

Laki**peruskoululain 10 a ja 23 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun peruskoululain (476/83) 10 a §:n 2 momentti ja 23 §, sellaisina kuin ne ovat 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (614/85), näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 a §

10 a §

Oppivelvollisuusikäiselle, joka voi saavuttaa peruskoulun edellyttämän tieto- ja taitomäärän mutta jota ei hänen vammansa vuoksi voida opettaa peruskoulun opetusryhmissä, voi kunta järjestää peruskouluopetusta oppilaan kotona tai muussa sopivassa paikassa.

Oppivelvollisuusikäiselle, joka voi saavuttaa peruskoulun edellyttämän tieto- ja taitomäärän, mutta jota ei vamman, *tunne-elämän häiriön tai näihin rinnastettavan muun erityisen syyn* vuoksi voida opettaa peruskoulun opetusryhmässä, voi kunta järjestää peruskouluopetusta oppilaan kotona tai muussa sopivassa paikassa.

23 §

23 §

Peruskoulun lukuvuodessa on 190 työpäivää. Lukuvuoden työpäivistä vähennetään kuitenkin muuksi arkipäiväksi kuin lauantaksi satuva itsenäisyyspäivä ja vapunpäivä. Työpäivien lukumäärästä voidaan erityisestä syystä poiketa, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Peruskoulun lukuvuodessa on 190 työpäivää. Lukuvuoden työpäivistä vähennetään kuitenkin muuksi arkipäiväksi kuin lauantaksi satuva itsenäisyyspäivä, *loppiainen* ja vapunpäivä. Työpäivien lukumäärästä voidaan erityisestä syystä poiketa, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1991.

2.

Laki**lukiolain 15 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä toukokuuta 1983 annetun lukiolain (477/83) 15 §, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 12 päivänä heinäkuuta 1985 annetulla lailla (615/85), näin kuuluvaksi:

*Voimassa oleva laki***15 §**

Lukion lukuvuodessa on, lukion ylintä vuosiluokkaa lukuunottamatta, 190 työpäivää. Lukuvuoden työpäivistä vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaiksi sattuva itsenäisyyspäivä ja vapunpäivä. Työpäivien lukumäärästä voidaan erityisestä syystä poiketa, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Lukion ylimmän vuosiluokan lukuvuoden työpäivistä määrää kouluhallitus.

*Ehdotus***15 §**

Lukion lukuvuodessa on 190 työpäivää. *Lukion ylimmällä vuosiluokalla on kuitenkin 124 työpäivää.* Lukuvuoden työpäivistä vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaiksi sattuva itsenäisyyspäivä, *loppiainen* ja vapunpäivä. Työpäivien lukumäärästä voidaan erityisestä syystä poiketa, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1991.
